

Facultade de Educación e Traballo Social

Presentación da Facultade

A Facultade de Educación é a escola de escolas: unha institución pública ao servizo de todas as persoas interesadas na mellora continua da educación e dos servizos sociais. Trátase dun centro universitario que se asenta sobre a historia dos centros de formación de mestres/as, educadores/as sociais e traballadores/as sociais, pero tamén sobre a historia do ensino e dos servizos sociais.

É unha facultade, polo tanto, que tenta incorporar todos os medios técnicos posibles, pero sen renunciar a un pasado que se constrúe sobre o esforzo colectivo dos profesionais e da cidadanía.

Os cambios respecto ao presente son considerables. Pero hai algo que unha facultade de educación debe contribuír a que se manteña: o espírito solidario dos veciños/as e a percepción da escola como propia, como asunto da comunidade.

Agardo que as persoas que elixen esta facultade para realizar os seus estudos teñan esa mentalidade de pertenza a un grupo que constrúe o futuro colectivo da educación e dos servizos sociais.

A oferta educativa para o próximo curso no Centro é:

Catro títulos de Grao:

- GRADO EN EDUCACIÓN INFANTIL
- GRADO EN EDUCACIÓN PRIMARIA
- GRADO EN EDUCACIÓN SOCIAL
- GRAO EN TRABALLO SOCIAL

Catro títulos de Máster:

- Master en Dificultades de Aprendizaxe e procesos cognitivos
- Master en Intervención Multidisciplinar na Diversidade en Contextos Educativos
- Master en Investigación Psicosocioeducativa con Adolescentes en Contextos Escolares
- Master en Profesorado de Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino dos Idiomas (especialidades de Orientación, Xeografía, Historia, Humanidades, Matemáticas e Tecnoloxía) Por outra banda, durante os últimos anos, a Facultade de Empresariais e Turismo, potenciou, de forma considerable a participación dos estudantes en programas de mobilidade.

Para obter máis información visita a nosa páxina web

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Equipo Decanal

O Equipo Decanal está composta polos seguintes membros:

Decana:

D. Xosé Manuel Fernández Cid

Vicedecanos/as:

D. Francisco Javier Aguiar Fernández

Dª Ana María Iglesias Álvarez

Dª María Isabel Mociño González

D.ª María del Pino Díaz Pereira

Secretario:

Dª Raquel María Iglesias Domínguez

Localización

LOCALIZACIÓN DA FACULDADE.

Dirección postal:

Facultade de Ciencias da Educación

R/. Doctor Temes, s/n 32004 Ourense

A Facultade de Ciencias da Educación atópase no denominado Edificio Facultades ou Edificio de Ferro, contando ademais con outros espazos docentes situados nos pavillóns 1 e 2.

Directorio telefónico:

Conserxería: 988 387 101

Secretaría alumnado Graos : 988-387-168, 98- 387-194, 988-36-890

Secretaría alumnado Mestrados: 988 368 893

Decanato: 988-387-159

Correo electrónico:

Secretaría alumnado: secexbo@uvigo.es

Secretaría Decanato: sdexbo@uvigo.es

Grao en Educación Social

Materias

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
005G130V01701	Educación e animación sociolaboral	1c	6
005G130V01702	Intervención socioeducativa nas condutas aditivas	1c	6
005G130V01703	Intervención socioeducativa no ámbito familiar	1c	6
005G130V01801	Prácticas externas: Practicum II	2c	18
005G130V01909	Discapacidade e educación social	1c	6
005G130V01910	Educación social nos servizos sociais	1c	6

O05G130V01911	Programas de educación social na terceira idade	1c	6
O05G130V01912	Sexualidade e saúde	1c	6
O05G130V01991	Trabalho de Fin de Grao	2c	12

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación e animación sociolaboral**

Materia	Educación e animación sociolaboral			
Código	O05G130V01701			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicossocioeducativa			
Coordinador/a	Fernández González, María Reyes			
Profesorado	Brea Castro, Millán Fernández González, María Reyes			
Correo-e	ofoe-to@uvigo.es			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php			
Descrición xeral	<p>O emprego é unha das experiencias máis significativas na vida das persoas e á que se dedica unha parte moi considerable da vida de éstas. Constitúe para moitas persoas un dos aspectos máis centrais e importantes na vida, tanto en referencia á propia identidade persoal, como ao propio desenvolvemento, crecemento individual e logro de expectativas e valores.</p> <p>O proceso de incorporación ao mundo laboral non pode ser alleo ás características persoais e ocupacionais de cada persoa, a un coñecemento do mercado laboral nin á realización dun proxecto profesional e persoal de busca de emprego.</p> <p>Nesta materia se presentan elementos facilitadores do proceso de incorporación/cambio de emprego e se analizan os recursos dispoñibles que poden axudar a facilitar a inserción, sendo un deles a educación e animación sociolaboral.</p> <p>Asimesmo se desenvolven as diferentes funcións que deben desempeñar os e as profesionais deste ámbito de intervención con distintos colectivos.</p>			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
C4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
C5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
C6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
C7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas
C8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
C9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
C11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
C12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
C13	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural
C19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
D1	Capacidade de análise e síntese
D4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional

D15	Creatividade
D17	Iniciativa e espírito emprendedor
D18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñece, comprende e manexa os elementos terminolóxicos e conceptuais relacionados coa materia, desde a súa dimensión psicosocioeducativa e laboral.	A2	B4	C1 C4 C6	D1
Identifica os ámbitos da educación e animación sociolaboral.	A2	B1 B2 B3 B4 B5	C1 C4 C5	D1 D4
Identifica, coñece e analiza diversas experiencias relacionadas coa educación e animación sociolaboral.	A2	B4 B5 B6	C4 C7 C12 C19	D1 D4 D17
Propicia o acercamento ao mercado laboral e a aquelas entidades, institucións e organismos que con él se relacionan.	A4	B4 B5 B6	C2 C4 C8	D1 D4 D15 D17 D18
Elabora itinerarios personalizados de inserción (IPIs), definindo recursos de formación-emprego para a mellora profesional e respostando ás características e expectativas de cada persoa usuaria dun servizo de orientación laboral.	A2	B2 B5 B6	C2 C4 C5 C7 C8 C9 C11 C13 C19	D1 D4 D15 D18
Coñece e analiza as canles e ferramentas propias da busca activa de emprego.	A2 A4	B2 B4	C2 C4 C5 C8 C12	D1 D4 D15 D18

Contidos

Tema	
A ANIMACIÓN SOCIOLABORAL.	Conceptualización. A profesión de animador/a sociocultural. O Itinerario Personalizado de Inserción (IPI).
O EMPREGO COMO CONTEXTO PARA A ACCIÓN.	Natureza e significado do traballo. O mercado de traballo. A importancia do emprego. O desemprego.
A INSERCIÓN SOCIOLABORAL.	Aspectos básicos da inserción: transición á vida adulta e activa. Políticas (activas e pasivas) sociolaborais. Sistema Nacional de Emprego e Servizo Europeo de Emprego (EURES). Da FP (específica, ocupacional e continua) á Formación para o Emprego. Programas e iniciativas europeas relacionadas co emprego e a inserción laboral.
A BUSCA DE EMPREGO.	Autocoñecemento. Coñecemento do mercado de traballo. Proxecto profesional persoal. Canais e ferramentas para a busca activa de emprego. A oferta de emprego pública. O proceso de selección de persoal. O seu proceso e as súas técnicas. O autoemprego.

INTERVENCIÓN SOCIOLABORAL CON COLECTIVOS Xuventude.
ESPECÍFICOS.

Mozos e mozas protexidos.
Universitarios/as: as prácticas externas en empresas e institucións..
Drogodependentes.
Poboación ex-reclusa.
Mulleres con dificultades de inserción.
Persoas con discapacidade e con enfermidades mentais.
Preparación para a xubilación.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas de forma autónoma	15	30.5	45.5
Traballo tutelado	5	25	30
Lección maxistral	22.5	35	57.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	12	13
Estudo de casos	1	3	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	De carácter obrigatorio. O traballo de curso será especificado polo profesorado ao inicio do mesmo. A súa estrutura e criterios de avaliación serán explicados na aula e subidos a Moovi. Será realizado de forma xeral en pequeno grupo.
Traballo tutelado	De carácter obrigatorio. Serán realizados de xeito individual ou en pequenos grupos. Consistirán na aplicación práctica de diferentes aspectos que constitúen os contidos da materia. Serán realizados na aula (horas B) principalmente mediante o uso das TICs, visitas, reunións con profesionais,... e recibirán unha supervisión (tutela) continua por parte do profesorado.
Lección maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaborados e presentados de modo expositivo ao grupo de clase polo/a profesor/a que centrará a súa exposición, preferentemente, nos aspectos nucleares de cada unidade didáctica, procurando ofrecer de xeito condensado a información esencial que posibilite obter unha visión panorámica ou de síntese de cada tema, delimitando os conceptos, as ideas e os argumentos nel implicados e relacionándoos cos demais do programa a fin de lograr unha integración dos módulos de contido e dos aspectos estruturais que conforman o corpus cognitivo da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado ten a posibilidade de presentar as súas dúbidas no desenvolvemento de cada unha das sesións. O profesorado, atendendo as súas solicitudes, repasará conceptos, propondrá novos exemplos... Así mesmo, os e as estudantes poderán revisar a cualificación obtida na proba final escrita, formada á súa vez por dúas probas, comprobando que esta se axusta aos criterios de avaliación establecidos nesta guía docente.
Resolución de problemas de forma autónoma	Realizarase atención personalizada a demanda nas horas de titoría individualizada que consta na web da facultade, preferentemente previa cita.
Traballo tutelado	Nestas sesións en grupos reducidos, resolveranse de forma individualizada as dúbidas formuladas polo alumnado, en especial cando sexan comúns a varios deles ou ilustren un caso interesante. Se a cuestión é máis particular ou non queda plenamente resolta para algún estudante, trataríase nas horas de titoría individualizada, concertada preferentemente previa cita.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Resolución de problemas de forma autónoma	A súa estrutura e criterios de avaliación serán explicados na aula e subidos a Moovi ao final do primeiro mes do cuadrimestre.	30	A2 A4	B2 B3 B4 B5 B6	C1 C2 C4 C5 C6	D1 D4 D15 D17 D18
					C7 C8 C9 C11 C12 C13 C19	
Traballo tutelado	Cada traballo tutelado terá os seus propios criterios de avaliación que serán explicados na aula e subidos a Moovi.	20	A2 A4	B2 B3 B4 B5 B6	C1 C2 C4 C5 C6	D1 D4 D15 D17 D18
					C7 C8 C9 C11 C12 C13 C19	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba A. Na aula da Facultade, establecida no documento oficial a este respecto, celebrarase un exame presencial no que o alumnado debe responder a unha serie de preguntas de resposta breve.	40	A2	B4 B5	C1 C4 C5 C6	D1 D15
Estudo de casos	Proba B. Na aula da Facultade, establecida no documento oficial a este respecto, celebrarase un exame presencial no que o alumnado debe responder ademais de a unha serie de preguntas de resposta breve, a unha pregunta na que debe aplicar os contidos do tema a un suposto práctico	10				

Outros comentarios sobre a Avaliación

A **calificación final da disciplina** resultará da integración das distintas notas. Deberán ser superadas todas as partes para poder obter unha calificación positiva. O/a alumno/a que non realice todas as actividades de avaliación obterá unha cualificación final de SUSPENSO. De suspender a materia, as partes superadas na 1ª oportunidade non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Os e as **estudantes non asistentes** deberán contactar ao inicio do cuadrimestre co profesorado, para coñecer os traballos que se solicitarán así como os seus prazos de entrega (moi similares aos desenvolvidos polo alumnado asistente, pero sempre realizados de forma individual).

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade, no espazo 'datas exames'.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza á Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao **programa PIUNE (PAT)**.

Así mesmo, coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistemas de avaliación adaptaranse para alumnado do **curso ponte** garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Calvo, M., **Técnico en Orientación e intervención sociolaboral**, 1ªed, MAD, 2011

De Alba, C., **Metodología de empleo con apoio en la inserción laboral de personas con discapacidad**, 1ªed, Paraninfo, 2015

Maya, P. e Caballero, J.J., **El animador sociolaboral: manual de formación.**, 1ªed, CCS, 2001

Pinera, P. (Coord.), **Pedagogía Laboral**, 1ª ed, Ariel, 2002

Sánchez Teruel, D., **Manual estrategias de intervención sociolaboral a personas en riesgo de exclusión: formación para el empleo**, 1ª ed, CEP, 2010

Bibliografía Complementaria

De Miguel, S. e Rosario Cerrillo, M. (Coords.), **Formación para la inclusión laboral de personas con discapacidad intelectual**, 1ª ed, Pirámide, 2010

Esteban, F., Alós, R., Jódar, P. e Miguélez, F., **La inserción laboral de ex reclusos. Una aproximación cualitativa**, 2014

Fernández González, M.R. e Dapía Conde, M.D., **La Animación Sociolaboral, un ámbito emergente de la Educación Social**, 2015

Santos Rego, M.A., Lorenzo Moledo, M. e Vázquez Rodríguez, A., **Educación no formal y empleabilidad de la juventud**, 1ª ed., Síntexis, 2018

Ibáñez Martínez, F., **Inserción sociolaboral**, Síntexis, 2017

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Diagnóstico e análise de necesidades socioeducativas/O05G130V01303

Discapacidade e educación social/O05G130V01909

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación de persoas adultas/O05G130V01401

Programas de animación sociocultural/O05G130V01503

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención socioeducativa nas condutas aditivas**

Materia	Intervención socioeducativa nas condutas aditivas			
Código	O05G130V01702			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Isorna Folgar, Manuel			
Profesorado	Failde Garrido, José María Isorna Folgar, Manuel			
Correo-e	isorna.catoira@uvigo.es			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php			
Descrición xeral	<p>A materia Intervención *Socioeducativa nas Condutas *Adictivas proporciona ao futuro educador/a social un coñecemento detallado sobre os *correlatos *psicosocioeducativos das condutas *adictivas, das principais teorías explicativas das adiccións, así como as principais estratexias de intervención. Xustifícase a inclusión desta disciplina dentro do Plan Docente do grao en Educación Social, no feito de que a intervención no campo das adiccións constitúe unha das saídas profesionais dos futuros educadores sociais.</p> <p>Por outra banda, o educador/a social como axente socio-educativo debe ter uns coñecementos actualizados sobre as principais sustancias e condutas *adictivas, sobre os efectos que producen nas persoas e de como realizar unha intervención *psico-socio-educativa, tanto no plano preventivo como terapéutico/educativo das adiccións químicas e *conductuales.</p> <p>En definitiva, a materia Intervención *Socioeducativa nas Condutas *Adictivas contribúe a fundamentar a formación psicolóxica e *psisocioeducativa dos/*as Educadores/*as Sociais, nun ámbito profesional aplicado no que cada vez máis se reivindica a súa presenza, e sendo unha problemática que afecta a un número moi importante de persoas, especialmente a mozas e adolescentes, sen menosprezar aos adultos e sempre desde unha perspectiva de xénero.</p>			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura			
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais			
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo			
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos			
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos			
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos			
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa			
C3	Asumir e orientarse segundo valores de igualdade e de cidadanía democrática, e capacitar para a prevención e a mediación en casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...)			
C4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos			
C7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas			
C8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)			

C9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
C10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
C11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
C12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
C20	Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas
D1	Capacidade de análise e síntese
D4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
D5	Xestión da información
D6	Resolución de problemas e toma de decisións
D7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
D15	Creatividade
D18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional no ámbito da intervención en condutas *adictivas	A1	B1	C4	D1
	A4	B4	C8	D18
Revisar os aspectos do ámbito histórico, legal, psicolóxico, social, sanitario e *educacional que abarca a acción integral ante as adiccións.	A1	B3	C3	D7
	A3		C9	D15
	A5		C10	
			C11	
Identificar e coñecer as características sociais, psicolóxicas e educativas que poden axudarnos a identificar as persoas en risco potencial. Así como os ambientes socioculturais que favorecen o consumo de sustancias.	A3	B1	C1	D1
	A4	B6	C7	D5
			C20	
Formar o alumnado, como axentes responsables da intervención preventiva e *correctiva nas condutas *adictivas nun marco de actuación interdisciplinar.	A2	B2	C3	D1
	A5	B5	C9	D4
		B6	C10	D5
			C12	D7
			C20	D18
Introducir ao alumnado no adestramento de habilidades de relación con persoas que presentan adiccións.	A4	B2	C3	D1
	A5			D6
				D15
				D18

Contidos

Tema	
Boque 1: Aproximación ao fenómeno das condutas adictivas	<p>I-Aspectos históricos e epidemiolóxicos das condutas adictivas.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Antecedentes históricos das condutas adictivas. ☐ Marco xeral da intervención en adiccións. ☐ Epidemioloxía das condutas adictivas. ☐ A perspectiva de xénero nas condutas adictivas <p>II- Condutas Adictivas. Conceptos básicos.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Conceptos referidos as adiccións e condutas adictivas. ☐ Conceptos referidos as adiccións químicas. ☐ Conceptos referidos as novas adiccións. <p>III- Condutas adictivas ligadas a sustancias e condutas adictivas ligadas a hábitos comportamentais non influídos por sustancias psicoactivas.</p> <p>Descrición e efectos.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Descrición e efectos das principais adiccións químicas: drogas máis habituais e as Novas sustancias Psicoactivas. ☐ Descrición e efectos das principais adiccións non ligadas a sustancias: Xogo patolóxico, Adicción ao sexo, Adicción ás compras, Adicción á comida, Adicción ao traballo Adicción ao exercicio físico, Adicción ao móbil e Adicción a internet e videoxogos. Trastornos de conducta alimentaria.

Bloque 2: Modelos e teorías explicativas das adicións.

IV-Modelos explicativos de las condutas adictivas.

- Modelo Moral.
- Modelo de Enfermidade.
- Modelo de Autocontrol.
- Modelo Biopsicosocial.
- Outros modelos.

V-Teorías explicativas das condutas adictivas.

- Teorías derivadas do condicionamento clásico.
- Teorías derivadas do condicionamento instrumental.
- Teorías derivadas da Aprendizaxe Cognitiva Social.
- Teoría dos proceso Oponente.
- Modelo de Prochaska e DiClemente
- Outras teorías.

VI-Variabes psicosociais relacionadas coa adicción.

- Variables predictoras de risco de adicción.
- Variables protectoras o preventivas da adicción.

Bloque 3: Estratexias de intervención en condutas adictivas. O rol profesional do educador/a social.

VII- Intervención en condutas adictivas. O Educador/a Social no ámbito das adicións:

- A perspectiva de xénero na intervención en conductas adictivas
- Intervención en alcol.
- Intervención en tabaquismo.
- Intervención noutras toxicomanías.
- Intervención en problemas de ludopatías e control do gasto.
- Intervención en adicción a móbil, internet e videoxogos.
- Intervención no ámbito laboral.
- Intervención noutras condutas adictivas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Seminario	15	15	30
Seminario	8	8	16
Lección maxistral	19	14	33
Traballo tutelado	0	27	27
Exame de preguntas obxectivas	2	40	42

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación do docente e do programa da materia. Avaliación inicial de expectativas, coñecementos e actitudes.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico. Emprégase como complemento das sesións maxistrais, para desenvolver competencias instrumentais relacionadas co marco teórico da materia.
Seminario	Entrevistas que o alumno/a mantén co profesor para o asesoramento/orientación de actividades da materia (especialmente sobre os traballos tutelados e do proceso de aprendizaxe).
Lección maxistral	Exposición xeral, por parte do docente, dos contidos da materia e das bases teóricas e/ou directrices do traballo a desenvolver polo alumnado. As últimas sesións dedicaranse ás exposicións, por parte do alumnado, dos seus traballos tutelados.
Traballo tutelado	Todo estudante, de maneira individual ou grupal (de 2-4 alumnos/as), debe elaborar un traballo sobre un tema específico da materia. Trátase dunha actividade autónoma do alumnado que inclúe a elección da temática, a procura, revisión e recollida de información, a lectura e manexo de bibliografía, a elaboración dun informe do traballo (introdución, desenvolvemento da temática, conclusións, valoracións persoais, bibliografía, etc.). Outra opción de traballo para esta materia é a elaboración dun vídeo sobre hábitos saudables relacionados coa prevención das condutas adictivas. Terá que ter unha duración máxima de dous minutos e terán que estar relacionado coa prevención de condutas adictivas; promovendo procesos de reflexión crítica sobre os riscos derivados do consumo drogas ou outras condutas adictivas. O alumnado de forma optativa poderá facer outros traballos.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Seminario	Enténdese por atención personalizada o tempo que cada profesor/a reserva para atender e resolver dúbidas do alumnado en relación a unha materia concreta. Actividade académica desenvolvida polo docente, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados que materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de modo presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a *tutorías de despacho) ou de maneira non presencial (a través do correo electrónico ou do curso virtual). Non debemos confundir atención personalizada con *tutoría académica (nel Plan de Acción *Tutorial), xa que esta fai referencia á necesidade de asignarlle a cada alumno/a un titor/a desde o primeiro curso de cada carreira ata que finaliza os estudos universitarios, con el obxectivo de ofrecer un soporte permanente e formal naqueles momentos nos que deba tomar decisións.
Seminario	Enténdese por atención personalizada o tempo que cada profesor reserva para atender e resolver dúbidas o alumnado en relación a unha materia concreta. Actividade académica desenvolvida polo docente, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados que materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de modo presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a *tutorías de despacho) ou de maneira non presencial (a través do correo electrónico ou do curso virtual). No débese confundir atención personalizada con *tutoría académica (nel Plan de Acción *Tutorial), xa que esta fai referencia á necesidade de asignarlle a cada alumno un titor desde o primeiro curso de cada carreira ata que finaliza os estudos universitarios, con el obxectivo de ofrecer un soporte permanente e formal naqueles momentos nos que deba tomar decisións.
Traballo tutelado	Enténdese por atención personalizada o tempo que cada profesor reserva para atender e resolver dúbidas o alumnado en relación a unha materia concreta. Actividade académica desenvolvida polo docente, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados que materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de modo presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a *tutorías de despacho) ou de maneira non presencial (a través do correo electrónico ou do curso virtual). No débese confundir atención personalizada con *tutoría académica (nel Plan de Acción *Tutorial), xa que esta fai referencia á necesidade de asignarlle a cada alumno un titor desde o primeiro curso de cada carreira ata que finaliza os estudos universitarios, con el obxectivo de ofrecer un soporte permanente e formal naqueles momentos nos que deba tomar decisións.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminario	Consistirán en sesións eminentemente prácticas desenvolvidas na aula (Role playing, Philips 6.6, estudo de casos, reestruturación cognitiva, etc.). relacionados coas temáticas da materia. Controlarase a asistencia.	20	A1 B1 C1 D1 A2 B3 C4 D5 A3 B4 C7 D6 A4 B6 C9 D7 A5 C10 D15 C12 D18
Traballo tutelado	O alumnado realizará traballos, individuais ou en pequenos grupos que serán tutelados polo docente. Estes traballos serán expostos ao gran grupo nas últimas sesións maxistráis.	40	A1 B2 C12 D4 A5 B4 C20 D7 B5
Exame de preguntas obxectivas	Consistirá nunha proba obxectiva de opción múltiple de resposta.	40	C1 C3 C4 C7 C8 C9 C10 C11 C12

Outros comentarios sobre a Avaliación

Criterios específicos de avaliación para **ASISTENTES**

Terán a consideración de asistentes, aqueles alumnos/as que teñan acadado un mínimo do 80% da asistencia as sesións presenciais. Para a súa avaliación teranse en conta os seguintes criterios, sendo obrigatorio para a superación da materia, ter participado nos dous primeiros apartados:

Proba obxectiva: Ata 4 puntos, debendo o alumno/a acadar un mínimo de 2 puntos para superala asignatura (a nota

total suporá o 50% da cualificación da asignatura). A proba constará de preguntas tipo test e preguntas cortas de resolución de casos

2. Traballo grupal (ou individual): Valorarase ata 2 puntos, sendo a nota mínima para aprobar a actividade o 1. Unha puntuación por debaixo de esta suporá o suspenso na actividade e tamén na asignatura (a nota total suporá o 20% da cualificación do alumno/a). Os traballos deben ser entregados antes do 23 de decembro de 2023.

3. Seminarios ou Exposicións en clase: Valorarase ata 2 puntos, sendo a nota mínima para aprobar a actividade o 1. Unha puntuación por debaixo de esta suporá o suspenso na actividade e tamén na asignatura (a nota total suporá o 20% da cualificación do alumno/a). Os traballos deben ser entregados e presentados nas datas fixadas polo profesor.

4. Seminarios e State to art: O alumnado presentará os traballos propostos e unha revisión sobre algún tema relacionado ca asignatura. Ata 1 punto (a nota total suporá ata o 10% da cualificación do alumno). Prazo de entrega: o día do examen teórico.

Criteriaes específicos de avaliación para **NON ASISTENTES**

Terán a consideración de non asistentes, aqueles alumnos/as que no teñan acadado o 80% da asistencia as sesións presenciais, ou ben

aqueles que antes da primeira semana de novembro non houberen notificado a o profesor a modalidade de asistencia elixida. Para a súa avaliación teranse en conta os seguintes criterios, sendo obrigatorio para a superación da materia, ter participado nos tres primeiros apartados.

1. Proba obxectiva: Ata 6 puntos, debendo o alumno/a acadar un mínimo de 5 puntos para superala asignatura (a nota total suporá o 50% da cualificación da asignatura).

2 Traballo (individual): Valorarase ata 3 puntos, sendo a nota mínima para aprobar a actividade o 2. Unha puntuación por debaixo de esta suporá o suspenso na actividade e tamén na asignatura (a nota total suporá o 40% da cualificación do alumno). Traballo que ten que estar entregado o profesor antes do 23 de decembro.

3 Revisión teórica (state to art): ata 1 punto pola realización dun traballo teórico referido a un dos dous temas dos seminarios presenciais (a nota total suporá o 10% da cualificación do alumnado). Traballo que ten que estar entregado o profesor o día do examen teórico.

As datas oficiais dos Exames: ver pagina web da Facultade de Ciencias da Educación e traballo social, no espazo de "exames".

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Nota: □As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico□.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social".

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención socioeducativa no ámbito familiar**

Materia	Intervención socioeducativa no ámbito familiar			
Código	O05G130V01703			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Fernández Simo, Jesús Deibe			
Profesorado	Brea Castro, Millán Fernández Simo, Jesús Deibe			
Correo-e	jesfernandez@uvigo.gal			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	<p>O enfoque conceptual da Materia de Intervención socioeducativa no ámbito familiar procura unha aproximación á acción socioeducativa neste eido. Especialmente no referente ós factores que condicionan os procesos de ensino e aprendizaxe no mundo, concretamente en Galicia, e España no marco da Unión Europea.</p> <p>-A nova concepción de cidadanía precisa da Intervención socioeducativa no ámbito familiar para o desenvolvemento da súa formación persoal e integración social que responda ás novas perspectivas sociais que demanda a sociedade do coñecemento, a democracia participativa e as características propias do mercado laboral.</p> <p>-A Intervención socioeducativa no ámbito familiar potencia as capacidades da cidadanía para acceder á formación e a autoformación necesarias cara ao logro do desenvolvemento dos saberes potenciais e expectativas que lle permiten participar, vivir e convivir en liberdade, democracia, xustiza e paz. O deseño de proxectos é unha liña eficaz de comunicación e planificación das iniciativas da acción socioeducativa no ámbito familiar, acorde aos modelos de xestión das diversas institucións e organismos competentes ou implicacións nas cuestións educativas e sociais ás que se dirixen os diversos proxectos.</p>			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
C4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
C5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
C6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
C7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas
C8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
C9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar

C10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
C11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
C12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
C13	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural
C14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
C15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
C17	Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural
C18	Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía
C19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
D1	Capacidade de análise e síntese
D4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
D5	Xestión da información
D6	Resolución de problemas e toma de decisións
D7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
D9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
D10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
D11	Habilidades interpersoais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Asumir e orientarse segundo valores de igualdade e de cidadanía democrática, e capacitar para a prevención e a mediación en casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...)	A4 A5	B1 B2 B3 B4	C1 C2 C4 C5	D4 D9 D10
Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos	A2 A3	B4 B5 B6	C4 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C18 C19	D1 D5
Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa	A2	B2 B3 B5	C1 C2 C5	
Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional	A4 A5	B2	C2 C5 C6 C8 C17 C18 C19	D1 D4 D5 D9
Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas		B6	C7 C9	D1 D5 D7
Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)			C10	D4 D6 D9 D11
Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar			C9	D6 D7 D10
Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía			C18	D4 D5 D10

Contidos

Tema

1. Sociedade, familia e educación en valores.	1.1. Lexislación de referencia na acción socioeducativa con familias. 1.2. Evolución histórica da familia e cambios sociais
2. Estilos educativos parentais. Funcións da familia.	2.1. Estilos educativos marentais e parentais. 2.2. Funcións da familia.
3. Familia, xénero e educación. O reparto de roles. Relacións interxeneracionais.	3.1. Xénero e dinámicas familiares. 3.2. Dinamización da comunicación interxeneracional.
4. Diagnose e acompañamento socioeducativo con familias dende a educación social.	4.1. Necesidades socioeducativas no ámbito familiar. 4.2. Estratexias para o acompañamento socioeducativo. 4.3. O vínculo comunicativo. 4.4. Facilitación de espazos para a superación das metas socioeducativas.
5. Institucións, programas e estratexias de atención e intervención socioeducativa nas familias.	5.2. Paradigmas da educación social no traballo con familias fronte ó neosistencialismo. 5.1. Recursos para a acción socioeducativa con familias. 5.2. Acompañamento socioeducativo con familias dende o sistema de atención á infancia e á adolescencia. 5.3. Acompañamento socioeducativo dende os servizos sociais municipais.
6. Metodoloxía da acción socioeducativa con familias.	6.1. Metodoloxía para a construción do Proxecto Educativo de intervención Familiar. 6.2. Estructura. Áreas, obxectivos, indicadores e avaliación dos PEIF.
7. Escola e familia.	7.1. A educación social na dinamización das relacións escola-familia. 7.2. Factor social e inserción escolar. 7.3. Familia, dificultade social e escola.
8. Experiencias educativas de formación permanente no ámbito familiar.	8.1. Experiencias de actuación de formación no ámbito familiar. 8.2. O terceiro sector na configuración das políticas públicas de acción socioeducativa con familias.
9. Proxectos, investigacións e programas de intervención socioeducativa coas familias.	9.1. Programas de referencia en Europa no acompañamento socioeducativo con familias. 9.2. Investigación e acción socioeducativa familiar.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	7	7	14
Presentación	2	10	12
Estudo de casos	6	0	6
Lección maxistral	15	45	60
Saídas de estudo	4	14	18
Eventos científicos	4	8	12
Aprendizaxe-servizo	7	15	22
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Estudo de casos	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Aspectos complementarios aos traballos de aula, co fin de profundizar nos elementos teórico-prácticos aplicados, relacionados cos contidos expositivos.
Presentación	Presentación dos traballos realizados en pequeno grupo na aula ou por medios telemáticos no campus remoto da Universidade de Vigo e nos que se poñen en práctica os contidos teóricos da materia
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución para o acompañamento socioeducativo no ámbito familiar.
Lección maxistral	Parte expositivas de contidos impartidos polo docente na aula e/ou mediante Campus Remoto e preverase asemade o uso da plataforma de teledocencia Moovi como reforzo e sen prexuízo doutras medidas que se poidan adoptar para garantir a accesibilidade do alumnado aos contidos docentes.
Saídas de estudo	Actividade na que o alumnado analiza e resolve problemas e/ou exercicios relacionados coa materia de forma autónoma. O alumnado disporá dun guión guión facilitado polo docente e o profesorado fai seguimento da actividade nas sesións de tutoría.
Eventos científicos	Asistencia a xornadas, congresos e a seminarios relacionados coa materia.
Aprendizaxe-servizo	Combina procesos de aprendizaxe e de servizo á comunidade nun só proxecto articulado onde os/as participantes aprenden a traballar nas necesidades reais da contorna coa finalidade de melloralas

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Colaboración no proceso de conclusións realizadas polos grupos de discusión celebrados presencialmente na aula ou no campus remoto.
Estudo de casos	Análisis de casos prácticos de acción socioeducativa con familias.
Saídas de estudo	Saída a encontro profesional e interuniversitario da educación social
Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Explicitación e aclaración dos criterios teórico- prácticos da proba.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.	40	A2 A3 A4 A5	B3 B4 B5 B6	C1 C2 C4 C5	D6 D7 D10 D11
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución	20	A2 A3 A4 A5	B3 B4 B5 B6	C1 C2 C4 C5	D1 D4 D5 D6 D9 D10 D11
Exame de preguntas obxectivas	Proba- exame relacionada coa temática que se realizará presencialmente	40	A2 A3 A4	B3 B4 B5 B6	C1 C2 C4 C5	D1 D5 D6 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación será continua, mediante seguimento estruturado.

Avaliación para alumnado non asistente:

- Exame de preguntas obxectivas (40%).
- Presentación de traballo individual tutelado sobre algún dos temas resollidos nos contidos da materia (40%).
- Entrega de exercicios sobre temas de actualidade e interese para a acción socioeducativa con familias (20%)

As datas dos exames serán as indicadas e aprobadas oficialmente:

<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-o/web/index.php>.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Sorribas, M., García, A., y Gras, M., **Intervención con familias y atención a menores en riesgo social**, Altamar, 2015
- Simón, E., **La igualdad también se aprende. Cuestión de coeducación.**, Narcea, 2011
- Santibáñez, R., y Martínez, A. (Coords.), **Intervención comunitaria con adolescentes y familias en riesgo.**, Graò, 2013
- Fernández-Simo, D. y Cid, X. M., **The underage protection system in Galicia (Spain). New needs for social and educational support with teens and youth in social difficulties.** En T. Suikkanen-Malin, M. Vestila y J. Jussila (ed.), **Fost**, 1, Publications of Kymenlaakso University of Applied, 2016
- WINGENO, **Cómo hacer un genograma**, <http://www.wingeno.org/download.htm>, 2017
- GENO, **Cómo hacer el diagnóstico social mediante un genograma**, <http://genopro.softonic.com/descargar>, 2017
- Miguelena, J., Naya, L.M., y Dávila, P., **Derechos de la infancia y sistemas de protección**, Delta, 2021
- Fernández-Simo, D. e Cid X.M., **Adolescencias Invisibles. A educación Social nos Camiños do Empoderamento.**, Andavira, 2020
- Orte, C., Ballester, L., y Amer, J., **Educación Familiar. Programas e intervenciones basados en la evidencia**, Octaedro, 2020

Bibliografía Complementaria

- Sáez, J., y Molina, J. G., **Pedagogía Social. Pensar la Educación Social como profesión.**, Alianza, 2006
- Blanchard, M., y Muzás, E., **Acoso escolar; desarrollo, prevención y herramientas de trabajo.**, Narcea, 2007
- Fernández-Molina, M., **Acogimiento, adopción y escuela.**, FGUMA, 2011
- Pérez de Ayala, E., y Moreno, S. M., **Trabajando con familias.**, Certeza, 2004
- Escámez, J., y Gil, R., **La educación en la responsabilidad.**, Paidós, 2001
- MEC (2016)., **Plan integran de apoyo a las familiar**, <http://www.msssi.gob.es/ssi/familiasInfancia/ayuda>, 2016
- Xunta de Galicia, **Plan de protección familiar de Galicia**, <http://politicassocial.xunta.gal/export/sites/default>, 2016
- Melendro, M., De-Juanas, A. y Rodríguez, A.E., **Déficits en la intervención socioeducativa con familias de adolescentes en riesgo de exclusión**, 69 (1), Bordón, 2017
- Fernández-Simo, D., y Cid, X.M., **Análisis longitudinal de la transición a la vida adulta de las personas segregadas del sistema de protección a la infancia y a la adolescencia**, Bordón. Revista de Pedagogía, 2018
- Melendro, M., Miguelena, J., De-Juanas, A., Dávila, P., & Naya L.M., **El tránsito a la vida adulta de jóvenes de sistemas de protección y jóvenes vulnerables**, Dykinson, 2022

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Prácticas externas: Practicum II/O05G130V01801

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Educación de persoas adultas/O05G130V01401
Mediación en conflitos e situacións de violencia/O05G130V01502
Prácticas externas: Practicum I/O05G130V01602

Outros comentarios

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas externas: Practicum II**

Materia	Prácticas externas: Practicum II			
Código	O05G130V01801			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	18	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Cid Fernández, Xosé Manuel Fernández Simo, Jesús Deibe			
Profesorado	Braña Rey, Fatima Carrera Fernández, María Victoria Cid Fernández, Xosé Manuel Dapia Conde, María Dolores Failde Garrido, José María Fernández Simo, Jesús Deibe González Fernández, Antonio Isorna Folgar, Manuel Ricoy Lorenzo, María Carmen Rodríguez Castro, Yolanda Sánchez Martínez, María Cristina			
Correo-e	xcid@uvigo.es jesfernandez@uvigo.gal			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php/practicum-grao-educacion-social			
Descrición xeral	O Prácticum II é unha materia de carácter obrigatorio, contemplada no segundo semestre do curso terceiro da Titulación. Consta de 300 horas que asígnanse ás prácticas en institucións externas co obxecto de preparar ao estudante para o seu futuro exercicio profesional. Pódese consultar a Normativa do Prácticum do Grao de Educación Social da Facultade de Ciencias da Educación de Ourense no enlace: http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/files/Documentos/Estudos/Practicum			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
C6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
C7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas
C9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
C12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento

C19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Planificación e organización
D5	Xestión da información
D8	Capacidade crítica e autocrítica
D9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
D16	Liderado
D19	Compromiso coa identidade, desenvolvemento e ética profesional
D20	Orientación á calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre	A2	B2	C9	D1
	A3	B5	C19	D2
		B6		D5
				D9
				D16
Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento	A1	B1	C2	D2
	A2	B2	C7	D16
	A3	B5	C9	D20
	A4	B6	C12	
			C19	
Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás	A2	B2	C2	D1
	A3	B3	C7	D2
	A5	B5	C12	D16
		B6	C19	D19
				D20
Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral	A2	B3	C2	D2
	A3	B5	C7	D9
	A5	B6	C12	D20
			C19	
Elaborar e interpretar informes técnicos, de investigación e avaliación sobre accións, procesos e resultados socioeducativos	A4	B1	C2	D2
	A5	B4	C9	D19
			C19	D20
Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural	A2	B1	C2	D1
		B4		D2
				D9
				D19
				D20
Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersonal, solidariedade e empatía	A4	B1	C6	D1
		B5	C19	D2
				D9
				D19
				D20
Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades	A1	B1	C7	D1
	A3	B5	C19	D5
		B6		D19
				D20
Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas	A1	B1	C2	D1
				D2
				D9
				D19
				D20
Asesorar e/ou acompañar a persoas e/ou grupos en procesos de desenvolvemento socioeducativo	A1	B1	C19	D1
	A4	B6		D2
				D9
				D19
				D20
Estar comprometido coa calidade de actuación e moverse de acordo cos principios deontolóxicos do/a educador/a social	A2	B4	C2	D1
	A5	B6		D8
				D19
			D20	

Resolución de problemas e toma de decisións	A2 A4	B3 B6	C2 C7	D1 D9 D19 D20
Compromiso ético	A1	B4	C2	D1 D8 D19 D20
Compromiso coa identidade, desenvolvemento e ética profesional	A5	B4	C2 C6	D1 D8 D19 D20

Contidos

Tema	
Contexto socioeducativo no que está inserto o centro de prácticas.	Contexto da institución de prácticas
Realidade da intervención profesional no ámbito que realiza as prácticas.	Corpo teórico do ámbito no que se realizan as prácticas. O acompañamento socioeducativo no ámbito no que se realizan as prácticas
Capacidade de reflexión crítica sobre a realidade práctica	Análise reflexiva do proceso de acompañamento e das estratexias de intervención. Análise crítico do mecanismos de intervención
Capacidade de reflexión sobre as posibilidades de mellora na intervención profesional do educador/a social, tanto no ámbito de intervención das prácticas como no que sería nunha intervención transversal en calquera ámbito.	Dimensións de mellora no acompañamento socioeducativo
Deseño dun proxecto de intervención co colectivo de destinatarios da institución na que realiza as prácticas.	Estratexias de intervención socioeducativa. Elaboración documental dos procesos de acompañamento socioeducativo.
Protramación, implementación e avaliación de dito proxecto de intervención.	Flexibilidade e adaptabilidade no proceso de intervención socioeducativa. Os procesos de acción socioeducativa nos ámbitos da educación social. Os indicadores e as evidencias na acción socioeducativa. A investigación-acción durante a intervención socioeducativa.
Coordinación co/a profesional-titor/a para a realización en equipo das tarefas asignadas a ambos	Capacidade de contacto e planificación coa persoa titora da entidade na que se realizan as prácticas. O traballo en equipo e en rede.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo previo	10	0	10
Obradoiro	16	36	52
Prácticum, Practicas externas e clínicas	20	300	320
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	8	60	68

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo previo	Procura, lectura e traballo de documentación, propostas de resolución de problemas e/ou exercicios que se realizarán na aula e/ou laboratorio de forma autónoma por parte do lumnado.
Obradoiro	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O estudante desenvolver as actividades nun contexto relacionado co exercicio da profesión de educación social, durante un período determinado e realizando as funcións asignadas e previstas na proposta de prácticas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticum, Practicas externas e clínicas	A titorización terá un horario específico para o practicum
Estudo previo	A titorización terá un horario específico para o practicum
Obradoiro	A titorización terá un horario específico para o practicum

Probas	Descrición
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	A titorización terá un horario específico para o practicum

Avaliación		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
	Descrición					
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O/A estudante desenvolve as actividades nun contexto relacionado co exercicio da profesión de educador/a social, durante un período determinado, realizando as funcións asignadas e previstas na proposta de prácticas externas, valorando os seguintes criterios: Implicación persoal; Motivación; Capacidade de traballo en equipo; Puntualidade e asistencia; Formación adquirida nas prácticas; Formación universitaria axeitada ao posto; Relacións co entorno laboral; Receptividade a críticas. Asistencia á formación complementaria para o desenvolvemento das prácticas Asistencia ás titorías	50	A1	B1	C2	D1
			A2	B2	C6	D2
			A3	B3	C7	D5
			A4	B4	C9	D8
			A5	B5	C12	D9
				B6	C19	D16
						D19
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Valoración dos seguintes criterios do Informe/memoria das prácticas realizadas na institución externa: Cumprimento do proxecto formativo; Desenvolvemento das funcións establecidas; Adquisición de competencias; Aprendizaxe adquirida; Asistencia á formación complementaria para o desenvolvemento das prácticas; Asistencia ás titorías	50	A1	B1	C2	D1
			A2	B2	C6	D2
			A3	B3	C7	D5
			A4	B4	C9	D8
			A5	B5	C12	D9
				B6	C19	D16
						D19
						D20

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación organízase segundo o detallado:

Valoración dos seguintes aspectos, recollidos no anexo IV, referentes ao desenvolvemento das actividades das prácticas nun contexto relacionado co exercicio da profesión de educador/a social, durante un período determinado, realizando as funcións asignadas e previstas na proposta de prácticas externas: Implicación persoal; Motivación; Capacidade de traballo en equipo; Puntualidade e asistencia; Formación adquirida nas prácticas; Formación universitaria axeitada ao posto; Relacións co entorno laboral; Receptividade a críticas; Capacidade técnica; Capacidade de aprendizaxe; Administración de traballos; Habilidades de comunicación oral e escrita; Sentido de responsabilidade; Facilitade de adaptación; Creatividade; Iniciativa (50%).

Valoración dos seguintes criterios do Informe/memoria das prácticas realizadas na institución externa: Cumprimento do proxecto formativo; Desenvolvemento das funcións establecidas; Adquisición de competencias; Aprendizaxe adquirida; Asistencia á formación complementaria para o desenvolvemento das prácticas; Asistencia ás titorías (50%).

É obrigatorio ter entregado no MOOVI da materia os anexos I, II e III perfectamente cubertos antes do inicio das prácticas na entidade externa.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Medina, A. et al., **La formación práctica del educador social, el pedagogo y el psicopedagogo**, Madrid: Uned, 2005

Cabrerizo, J et al., **El practicum en los grados de Pedagogía, de Magisterio y de Educación Social**, Pearson, 2010

ESTEBAN, F. e CALVO, R (coords), **El practicum en la formación de educadores sociales**, burgos: Universidad de Burgos, 2009

ZABALZA, M.A.; IGLESIAS, M.L.; CID. A.; RAPOSO, M. (coords), **Desarrollo de competencias personales y profesionales en el Practicum. VI Symposium Internacional sobre el Practicum y las Prácticas en Empresas en la Formación**, Servicio de Publicaciones de la Universidad de San, 2002

Medina, A. et al., **La formación práctica del educador social, el pedagogo y el psicopedagogo**, Uned, 2005

Bibliografía Complementaria

ANECA, **Libro Blanco. Títulos de Grado de pedagogía y educación social**, Madrid: ANECA, 2005

ASEDES, **Código deontológico del educador y la educadora social**, Madrid: ASEDES, 2004

CID, A., MURADÁS, M., ZABALZA, M.A., SANMAMED, M., RAPOSO RIVAS, M., e IGLESIAS, M.L.(coords), **Buenas prácticas en el practicum. IX Symposium Internacional sobre el Practicum y las Prácticas en Empresas en la Formación Universitaria**, Santiago de Compostela: Imprenta universitaria., 2007

ASEDES, **Documentos profesionalizadores**, Madrid: ASEDES, 2007

GONZÁLEZ, M. N. ET AL., **II Jornadas Desarrollo profesional y practicum en la Universidad**, BilbMartín, A. , **El practicum en Educación Social**, . Las Palmas de Gran Canaria: Universidad de las P, 2005

ROMANS, M, PETRUS, A. e TRILLA, J., **De profesión: educador/a social**, Barcelona: Paidós, 2000

SÁEZ, J., **Pedagogía Social. Historia, profesión y competencias**, Madrid: Pearson, 2007

Zabalza, M. A., **El prácticum en la formación universitaria: estado de la cuestión**, 354, Revista de Educación, 2011

Vilar, J., e Riberas, G., **Tipos de conflicto ético y formas de gestionarlos en la educación social y el trabajo social.**

Retos en las políticas de formación, 25, Archivos Analíticos de Políticas Educativas, 2017

Vazquez, E., Fernández, E., e López, E., **Los ámbitos de intervención de los profesionales de la Educación Social. Un estudio con mapas conceptuales multimedia**, 2, Revista Latinoamericana de Tecnología Educativa, 2017

Riberas, G., e Vilar, J., **La praxis reflexiva: un reto para la educación social**, 45, Revista Edetania. Estudios y propuestas socio-educ, 2014

Poza-Vilches, F., Fernández-García, A. e Ferreira-Delgado, J.P., **La práctica profesional de los agentes sociales en materia de ocio juvenil: estrategias para la intervención.**, 31, Pedagogía Social. Revista Interuniversitaria, 2018

Ordeñana, M. B., Darretxe, L., e Beloki, N., **Innovando el Practicum en educación social: experiencia de trabajo colaborativo a partir de sus protagonistas**, 20, Revista iberoamericana de educación superior, 2016

García, F. J., Gadea, W. F., e Fernández, V. J., **Pensamiento crítico en estudiantes del Grado de Educación Social.**, 27, Aula, 2021

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Iniciación na práctica profesional/O05G130V01601

Prácticas externas: Practicum I/O05G130V01602

DATOS IDENTIFICATIVOS**Discapacidade e educación social**

Materia	Discapacidade e educación social			
Código	O05G130V01909			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	González Fernández, Antonio			
Profesorado	González Fernández, Antonio			
Correo-e	aglez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia pretende proporcionar, de forma xeral, unha aproximación á discapacidade, abordando os seus determinantes epistemolóxicos, psicolóxicos e sociais, así como as principais medidas de intervención e tratamento.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, lexislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
C5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
C10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
C20	Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas
D1	Capacidade de análise e síntese
D4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
D8	Capacidade crítica e autocrítica
D10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
D15	Creatividade
D20	Orientación á calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
O alumnado terá coñecementos das bases lexislativas que regulan a discapacidade	A1	B4	D8
	A2		D10
	A5		

O alumnado será capaz de realizar unha delimitación conceptual de discapacidade, ademais de realizar unha clasificación dos tipos e coñecer as necesidades educativas especiais que, xeralmente, demandan.	A1	B1	C5	D4
	A2	B2	C10	D8
	A3	B3	C20	D10
	A4	B4		D20
	A5	B5		
		B6		

O alumnado ha de ser capaz de deseñar, planificar e intervir con persoas que presentan necesidades educativas especiais.	A2	B1	C1	D1
	A3	B2	C2	D4
	A4	B3	C5	D8
	A5	B4	C10	D10
		B5	C20	D15
		B6		D20

Contidos

Tema	
Aproximación conceptual á discapacidade: definición e clasificación.	Concepto. Tipos.
Necesidades educativas especiais	Delimitación conceptual. Modalidades.
Programas no marco da discapacidade: deseño, planificación e intervención.	Elementos dun programa.
Bases legislativas en discapacidade.	Normativa nacional e autonómica.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	17	50	67
Lección maxistral	22	0	22
Seminario	5	0	5
Exame de preguntas obxectivas	1	50	51

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Traballos de aula e titorías de grupo. Avaliarase o nivel de construción de coñecemento e a autonomía persoal. Tamén a capacidade de integración de información e de redacción final da mesma.
Lección maxistral	Presentación, por parte do profesor, das temáticas básicas da materia. Asistencia e participación.
Seminario	

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Durante a súa elaboración, levarase a cabo un seguimento individualizado a través do correo electrónico, das titorías e nos Grupos Medios.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Un ou dous traballos grupais. Avaliaranse no produto final (PDF) os seguintes aspectos: adecuación do índice e dos contidos ao esquema presentado; utilización dos documentos propostos; fiabilidade das fontes utilizadas; relevancia dos contidos, en especial para a educación social; seguimento da normativa (APA ou similar), especialmente en citas e referencias; coherencia e corrección na redacción final do manuscrito.	40	B3 C5 D4 B4 C10 D8 B5 C20 D10 B6 D15 D20
Seminario	Titorización de traballos e presentación do produto final elaborado.	20	A1 B4 C1 D1 A2 A3 A4 A5
Exame de preguntas obxectivas	Proba tipo test que avalía o grao de coñecemento dos contidos da materia	40	B4 C5 D20 C10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para que se contabilice na nota final a proba tipo test, a/o estudante deberá obter nela (polo menos) unha nota de 5 puntos sobre 10. En caso de non superar o exame tipo test, na acta aparecerá a nota obtida no exame.

Para calcular a nota final da materia, computaranse conxuntamente as probas de Traballo tutelado (4 puntos) e de Seminario (2 puntos). Polo tanto, cunha puntuación conxunta igual ou superior a 3 puntos, consideraranse "Aprobadas" ambas probas.

Indícase, así mesmo, que se conservarán as cualificacións das competencias logradas na primeira convocatoria para a convocatoria de Xullo, na cual as alumnas e os alumnos (coa materia suspensa en decembro) serán avaliadas/os só das competencias/probas non superadas na convocatoria anterior. Para o traballo tutelado suspenso, indícanse os aspectos xerais que deben ser mellorados.

As/os **estudantes non asistentes** deberán presentarse á proba de tipo test co mesmo temario e tipo de preguntas que os asistentes (ata 40% da nota); tamén se lles poderá entregar algún outro material (adicional ao do alumnado asistente) para este exame final.

Ademais, deberán entregar algún(s) traballo(s) de investigación teórico-práctico(s) sobre algunha das temáticas da materia (ata 25% da nota). Este(s) traballo(s) deberá(n) ser previamente consensuado(s) co docente da materia polo menos 2 meses antes do exame coa finalidade de poder levar a cabo una titorización adecuada do(s) mesmo(s) durante este período de 2 meses (polo menos, con 2 tutorías presenciais). A actividade de "Presentación" será obrigatoria para o alumnado non asistente. Nela, a/o estudante non asistente presentará o(s) seu(s) traballo(s) e relacionaráo(s) con diferentes temas do temario (ata o 15% da nota).

As **datas do exame final** correspondente ás convocatorias de decembro-xaneiro e xuño-xullo poderanse consultar no taboleiro de anuncios da Facultade de Educación e Traballo Social de Ourense e tamén na súa web.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

López-González, M., López, M. y Llorente, V. J., **La discapacidad: aspectos educativos y sociales**, Aljibe, 2009

Fernández Jiménez, C., **Capacidades diversas y Educación Social**, Pirámide, 2019

Bibliografía Complementaria

De Pablo Blanco, C., **Manual práctico de discapacidad intelectual**, Síntesis, 2010

First, M., **DSM-5: Manual de diagnóstico diferencial**, Médica Panamericana, 2015

Etxeberría, X., **La convención sobre los derechos de las personas con discapacidad: la perspectiva ética.**, 2011

Gaona, S. X. B., & Jenkins, B. C., **Comunicación sexual: diferencias entre padres de hijos con y sin discapacidad.**, 2018

Salmón, I. H., & Premia, S. R., **Una mirada inclusiva hacia la normativa educativa: limitaciones, posibilidades y controversias.**, 2017

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Diagnóstico e análise de necesidades socioeducativas/O05G130V01303

Estratexías de aprendizaxe en contextos socioeducativos/O05G130V01403

Avaliación de programas socioeducativos/O05G130V01901

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación social nos servizos sociais**

Materia	Educación social nos servizos sociais			
Código	O05G130V01910			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Nieto Castro, María Belén			
Profesorado	Nieto Castro, María Belén Sánchez Roura, María Begoña			
Correo-e	belnietoc@gmail.com			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php			
Descrición xeral	Trátase dunha materia optativa enmarcada no módulo "Ámbitos e axentes da educación social" que procura o achegamento do estudiantado aos servizos sociais como ámbito profesional fundamental para os/as educadores/as sociais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura			
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais			
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo			
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos			
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos			
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos			
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa			
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas			
C7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas			
C8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)			
D1	Capacidade de análise e síntese			
D2	Planificación e organización			
D3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega			
D4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional			
D5	Xestión da información			
D6	Resolución de problemas e toma de decisións			
D7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación			
D8	Capacidade crítica e autocrítica			
D9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos			

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Coñecer as distintas formas de dar resposta ás necesidades sociais ao longo da historia	A1 A5	B4	C1 C7	D1
Valorar e comprender o obxecto, mecanismos de actuación e modos de provisión dos servizos sociais no ámbito autonómico, así como a estrutura xeral, a organización e os principais servizos e prestacións	A1 A3	B4 B5	C2 C8	D1 D2 D5 D9
Adquirir habilidades, actitudes e aptitudes necesarias para o coñecemento, uso, manexo e análise da lexislación de servizos sociais e da iniciativa privada.	A2 A5	B1 B4 B5	C2 C7 C8	D1 D2 D3 D4 D6 D8
Coñecer as funcións e a especificidade da intervención dos educadores/as sociais nos diferentes programas e dispositivos dos servizos sociais, tanto no nivel comunitario como especializado.	A4 A5	B3 B6	C1 C2 C7 C8	D1 D2 D4 D5 D6 D7 D9
Actuar na resolución das situacións de vulnerabilidade, conflito, crise, carencias ou dificultades.	A2	B2 B3	C2 C7 C8	D1 D2 D6 D7 D8 D9

Contidos

Tema	
1. Marco Conceptual no que se configuran os servizos sociais: as necesidades sociais e os recursos sociais .	1.1. Concepto e tipoloxía. 1.2. Métodos de detección das necesidades. 1.3. Modos de satisfacer as necesidades. 1.4. Recursos Sociais. Concepto e características.
2. Evolución e situación actual da Acción Social: Concepto e características, etapas históricas da acción Social.	2.1. A Acción Social. 2.2. Etapas históricas da Acción Social. 2.3. A Caridade. 2.4. A Beneficencia. 2.5. A Asistencia Social. 2.6. Benestar Social, 2.7. Política Social e Sistemas de Protección Social.
3. Marco Normativo e niveis organizativos dos servizos sociais.	3.1. Marco Normativo. 3.2. Nivel Organizativo: Obxetivos, características, principios e niveis de atención. 3.3. Servizos comunitarios básicos e específicos. Programas e prestacións. 3.4. Servizos sociais especializados. Programas, servizos e prestacións por sectores de intervención.
4. Funcións e competencias dos/as Educadores/as Sociais nos distintos niveis de atención dos Servizos sociais.	4.1 Funcións e competencias dos/as Educadores/as Sociais nos distintos niveis e sectores de intervención

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	22	44	66
Traballo tutelado	9	22	31
Presentación	3	10	13
Eventos científicos	3	0	3
Estudo de casos	4	12	16
Exame de preguntas obxectivas	2	17	19

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elaborará un traballo sobre os servizos sociais nun sector de poboación, con especial referencia as funcións e intervención do educador social no mesmo.
Presentación	Exposición por parte do alumnado do traballo realizado e doutras tarefas encomendadas.

Eventos científicos	Conferencias, faladoiros, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por relatores/as de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Estudo de casos	Análise de casos e situacións vinculadas a intervención dos/as educadores/as sociais nos servizos sociais, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, completar coñecementos, diagnósticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elaborará un traballo sobre os servizos sociais nun sector de poboación, con especial referencia as funcións e intervención do educador social no mesmo.
Estudo de casos	Análise de casos e situacións vinculadas a intervención dos/as educadores/as sociais nos servizos sociais, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, completar coñecementos, diagnósticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Presentación	Exposición por parte do alumnado do traballo realizado e doutras tarefas encomendadas.
Eventos científicos	Conferencias, faladoiros, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por relatores/as de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elaborará un traballo sobre os servizos sociais nun sector de poboación, con especial referencia as funcións e intervención do educador social no mesmo.	30	A1 A2 A3 A5	B4 B5 B6	C1 C7	D1 D2 D3 D4 D5 D8
Presentación	Exposición do traballo realizado sobre un servizo social e as funcións e especificidades dó/a educador/a social no mesmo. Outras exposicións	10	A2 A4 A5			D1 D2 D3 D4 D7 D8 D9
Estudo de casos	Análise de casos e situacións vinculadas a intervención dos/as educadores/as sociais nos servizos sociais.	20	A2 A3 A4	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C1 C2 C7 C8	D1 D2 D5 D6 D7 D8 D9
Exame de preguntas obxectivas	Exame tipo test sobre os contidos teóricos da materia.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B3 B4 B5	C1 C2 C7	D1 D2 D5 D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade de Educación e de Traballo Social, campus Ourense. No espazo de []datos de exame[].

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto como aprobadas neste curso académico.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

A. Avaliación Continúa.

A avaliación das/os estudantes matriculadas/os na materia farase atendendo aos criterios explicados na guía docente.

A avaliación continua implica unha asistencia mínima a un 80% das aulas.

A avaliación será preferentemente continua, o estudantado que renuncie á avaliación continua poderá optar pola avaliación global. Deberá comunicalo ao docente no prazo establecido de 15 días dende o inicio das clases.

Como pode observarse a planificación do proceso ensinanza-aprendizaxe concibe como unha avaliación continua e esixe a presenza do estudantado nas actividades prácticas que se desenvolverán ao longo do curso.

A avaliación do estudantado realizarase en según:

- 1) *Exame dos contidos teóricos.* Exame de 20 preguntas tipo tes ou curtas. Valorándose sobre 10. Terá que superar o 5 para estar aprobado. É dar o 40% da nota final do estudante.
- 2) *Avaliación das actividades.* Terán que ser presentadas todas aquelas practicas realizadas na aula, relacionadas cos contidos impartidos. Traballo tutelado (30%), estudo de casos (20%) Presentación (10%). Valoraranse sobre 10. Terán que superar o 5 para estar aprobadas.

Para a avaliación da parte práctica da modalidade asistencial, o profesor poderá pedir a defensa individual o grupal de cada una das prácticas do cartafol dossier.

O estudante terá que ter todas as partes aprobadas para superar a materia.

Sendo así, esixiráselle ao estudantado a súa presenza nas actividades durante o curso verificable con listas de asistencia. Sinalar que non chega con asistir á clase, nin que o que se avalía é a asistencia do/a estudante. O avaliable son os resultados do proceso de ensinanza-aprendizaxe reflectidos nos exercicios e actividades ben realizados e a participación activa e pertinente nas clases prácticas.

Quede expresamente claro que a docente non pedirá ao estudante explicación ningunha de por que non acode á clase e, tendo en conta que a asistencia ás clases na Universidade non son obrigatorias. Tampouco aceptará «escusas» ou «desculpas» respecto das ausencias deste.

Se o/a estudante deixa de asistir á clase, sexa cal sexa a circunstancia, terá que optar pola segunda modalidade de avaliación (coa única excepción de enfermidade xustificada con certificado médico ou pasamento dun familiar próximo; situacións das cales se solicitará acreditación).

B. Avaliación Global.

Aqueles estudantes que opten por non asistir ás clases prácticas, ou non poidan, ou pretendendo ser «estudantes asistentes» teñan máis de cinco faltas na parte práctica da materia (grupos medianos e pequeno grupo), terán que demostrar igualmente que os seus compañeiros a adquisición das diferentes competencias da materia.

Realizaranse na datas oficiais de exame para cada oportunidade de avaliación establecida no calendario académico.

Isto farano nunha única proba ou exame final o día da convocatoria oficial. Que constará de dúas partes, unha parte teórica e outra parte practica. Realizando unha a continuación da outra. Os dous exámenes suporán o 100 % da nota final do estudante.

-O exame constará de dúas partes:

1. Exame con preguntas da parte teórica supoñerá o 50 % da nota final. Tendo que sacar como mínimo un un 5 sobre 10, para considerarse aprobado.
2. Exame con preguntas da parte práctica que será realizado despois da primeira parte. Consistirá en vinte preguntas curtas ou tipo test. Terá un tempo determinado, sobre 30mn.

-Cada exame suporá o 50 % da nota final, tendo que sacar como mínimo un un 5 sobre 10, para considerarse aprobado.

-Terán que ter superados os dous exames, con un 5, para poder realizar a media aritmética entre as dúas notas, e poder superar a sinatura se superan o 5 na media aritmética.

-A parte teórica da materia pódese estudar por completo a través da bibliografía básica recomendada.

-En canto á parte práctica, esixiráselle ao alumnado que saiba responder os contidos conceptuais, actitudinais e

procedementais desenvoltos ao longo do curso e demostre ter adquiridas as competencias específicas da materia. Esta parte pode estudala a través de textos existentes na biblioteca, dos apuntamentos da clase, e realizando os traballos de grupo.

C. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA (2ª oportunidade)

As probas (parte teórica o parte práctica) superadas na 1ª oportunidade, no serán obxecto de avaliación na 2ª oportunidade, considerándose aprobadas nese cursos académico. Non se gardarán notas dun curso a outro.

A 1ª oportunidade, no caso de non superar a materia, non consta no expediente académico. A cualificación faise efectiva na convocatoria extraordinaria.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Casado, D., **Introduccion a los Servicios sociales**, Ed. Popular,

Lei 13/2008, **Servizos Sociais de Galicia**,

Vallés Herrero, J., **Manual del educador social, intervención en servicios sociales.**, Ed. Pirámide,

Bibliografía Complementaria

Bueno Abad, J.R., **Servicios sociales, planificación y organización**, Mestral,

Doyal, Len y Gough, I., **Teoría de las necesidades humanas**, Icara,

Decreto 99/2012 de 16 de marzo, **Servicios sociales comunitarios y su financiamiento**,

Galindo López, E., **La educación social desde la práctica de los servicios sociales**, Walancelen,

Rondón García, L., **Metodología de la educación social. Recorrido por diferentes ámbitos profesionales. Capítulo "El educador social en los servicios sociales" pp. 231-251**, Dykinson,

Santos Martí, J., **El cuarto pilar. Un nuevo relato para los servicios sociales**, CGTS-Paraninfo,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Programas de educación social na terceira idade**

Materia	Programas de educación social na terceira idade			
Código	005G130V01911			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Pérez Enríquez, María Esther			
Profesorado	Pérez Enríquez, María Esther			
Correo-e	me_perez@uvigo.es			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php			
Descrición xeral	<p>Nun momento no que a educación social se atopa en plena expansión e se percibe como unha actuación necesaria no estado de benestar, a intervención socioeducativa con persoas maiores é fundamental, se temos en conta que estamos ante unha sociedade que envellece.</p> <p>Resulta evidente que o primeiro paso para unha intervención socioeducativa acorde cos tempos é a conceptualización e a perspectiva dende a que se aborda o proceso de envellecimento. Ademais do coñecemento e análise de diferentes propostas de intervención con este colectivo.</p> <p>Todo isto define o núcleo esencial da materia Programas de Educación Social na Terceira Idade.</p>			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura			
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais			
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo			
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos			
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos			
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos			
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas			
C6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional			
C15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral			
C17	Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural			
D1	Capacidade de análise e síntese			
D4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional			
D14	Adaptación a situacións novas			
D20	Orientación á calidade			

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer, analizar e conceptualizar, dun xeito introductorio, a vellez; os mitos e estereotipos; os dereitos das persoas maiores;...	A1	B1	C2	D1
	A3		C6	D4
				D14
				D20

1. Analizar e comprender as políticas sociais e institucionais na atención das persoas maiores.	A1 A2 A3	B1 B4	C6	D1 D4 D14 D20
2. Traballar, desenvolver e aplicar as principais habilidades de intervención e formación de grupos e equipos de traballo, que guían a acción socio-educativa coas persoas maiores	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4	C2 C17	D1 D4 D14 D20
3. Desenvolver programas socio-educativos en institucións de maiores.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B4 B5	C2 C15 C17	D1 D4 D14 D20
4. Organizar e xestionar institucións de maiores.	A1 A2 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6	C2 C17	D1 D4 D14 D20

Contidos

Tema	
Introducción.	Concepto de vellez; mitos e estereotipos; dereitos das persoas maiores;...
1. Políticas sociais e institucionais na atención das persoas maiores.	1.1. Introducción. 1.2. Servicios e recursos sociais. 1.3. Programas e servicios sanitarios.
2. Acción socio-educativa con maiores.	2.1. Introducción. 2.2. Habilidades de intervención no traballo con maiores. 2.3. Desenvolvemento de grupos e equipos de traballo.
3. Desenvolvemento de programas socio-educativos en institucións de maiores.	3.1. Breve introducción. 3.1.1. Envellecemento e aprendizaxe ao longo da vida. 3.1.2. Educación xerontolóxica e boas prácticas socioeducativas con persoas maiores. 3.2. Proposta de programas socioeducativos. 3.2.1. Programas de carácter transversal. 3.2.2. Programas orientados ao benestar físico. 3.2.3. Programas orientados ao benestar psíquico-cognitivo-emocional. 3.2.4. Programas orientados ao benestar socioafectivo. 3.2.5. Programas de carácter instrumental.
4. Organización e xestión de institucións de maiores.	4.1. Introducción: Evolución da atención ás persoas maiores. 4.2. A calidade nos centros xerontolóxicos e a súa avaliación. 4.3. A función directiva. 4.4. Recursos humanos: turnidades. 4.5. Marketing.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	3	1	4
Traballo tutelado	4	24	28
Seminario	10	16	26
Presentación	6	7	13
Lección maxistral	12	24	36
Aprendizaxe colaborativa	8	18	26
Exame de preguntas obxectivas	2	15	17

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Traballo tutelado	Os/as estudantes elaboran dous documentos e/ou investigacións sobre a temática da materia, un individual e outro grupal. Trátanse de dúas actividades autónoma de/dos estudante/s que inclúen a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, etc.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Presentación	Exposición oral por parte do alumnado, ante a docente e o alumnado, dos resultados dos traballos tutelados (previa presentación escrita).
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos da materia
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	- As sesións maxistrais, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que a profesora ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico).
Traballo tutelado	- A elaboración dos traballos tutelados, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que a profesora ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico). - Ademais, á elaboración dos traballos tutelados e á súa exposición dedicaráselle unhas horas específicas de traballo na aula, sen que iso sexa impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda, no despacho da profesora, no horario de titorías, ou a través do correo electrónico.
Seminario	- Os seminarios, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que a profesora ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico).
Presentación	- As presentación/ exposicións dos traballos tutelados, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que a profesora ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico). - Ademais, á elaboración dos traballos tutelados e á súa exposición dedicaráselle unhas horas específicas de traballo na aula, sen que iso sexa impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda, no despacho da profesora, no horario de titorías, ou a través do correo electrónico.
Aprendizaxe colaborativa	- A aprendizaxe colaborativa, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que a profesora ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico).
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	- A preparación da proba tipo test, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que a profesora ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Os/as estudantes presentan o resultado obtido na elaboración de dous documentos sobre a temática da materia e/ou investigación. Un levarase a cabo en grupo, de forma escrita. Ademais, conxuntamente con este documento, tamén se valorará o seguimento da elaboración do traballo. E outro realizarase de xeito individual e igualmente, de forma escrita.	30	A1 B1 C15 D1 A2 B2 C17 D4 A3 B4 D14 A5 B5 D20 B6

Seminario	Nestes seminarios realizaranse diferentes actividades: Traballo en profundidade dun tema (monográfico). Ampliación e relación dos contidos tratados nas sesións maxistras. Lectura e comentario de textos. Visionado e comentario de material audiovisual. Debates. Obradoiros prácticos.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C2 C6 C15 C17	D1 D4 D14 D20
Presentación	Tamén se valorará a exposición ou presentación e defensa que se faga dos traballos tutelados na aula.	10	A2 A3 A4	B1	C17	D1 D4 D14 D20
Aprendizaxe colaborativa	Realización de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.	10	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C2 C15 C17	D1 D4 D14 D20
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase unha proba tipo test para a avaliación das competencias adquiridas que inclúe preguntas pechadas con tres alternativas de resposta. Os/as alumnos/as seleccionarán unha resposta entre as posibilidades. As respostas erradas puntuarán negativamente (2 mal restarán 1 ben). Esta proba será de carácter opcional para aqueles/as alumnos/as que desexen subir a súa nota global.	30	A1 A2 A3	B1 B4	C15 C17	D1

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado non asistencial: deberá falar coa profesora ao principio do curso, para acordar un plan de traballo específico. Os criterios de avaliación serán os seguintes: Proba tipo test: 70%. Traballos titorados: 30%.

Segunda convocatoria: As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Datas, horas e revisións dos exames: As publicadas na páxina web da Facultade de Educación e Traballo Social.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Belchí, G., Martínez, S., e Salmerón, J.A., **Competencias del profesional de la educación social en la promoción del envejecimiento activo. Educación Social. Revista de Intervención Socioeducativa, (76), 33-56., 2020**

Bermejo, L., **Envejecimiento activo y actividades socioeducativas con personas mayores. Guía de buenas prácticas.,** Editorial Médica Panamericana, 2010

Bermejo, L., **Gerontología educativa. Cómo diseñar proyectos educativos con personas mayores,** Editorial Médica Panamericana, 2005

Calvo de Mora, M., **A profesionalización da educación social na xerontoloxía como logro de futuro. Galeduso, 11, 52-59, 2015**

C.E.E.S.G., **Funcións das educadoras e educadores sociais. Persoas maiores,** C.E.E.S.G/ Deputación da Coruña, 2018

Maños, Q., **A planificación centrada na persoa. Un novo paradigma da educación social. Galeduso, 11, 60-73, 2015**

Martínez, N. y Bedmar, M. (Eds.), **Personas mayores y Educación Social: Teoría e intervención,** Universidad de Granada, 2017

Bibliografía Complementaria

Agudo, S., **La educación social y las personas mayores: reconstruyendo identidades. Revista de Educación Social, 8, 2008**

Allègre, E., y Gassier, J., **100 fichas de animaciones para personas mayores,** Paidotribo, 2017

Bermejo, L., **Envejecimiento activo, pedagogía gerontológica y buenas prácticas socioeducativas con personas adultas mayores. Educación social. Revista de Intervención Socioeducativa, 51, p.27 - p.44, 2012**

Causapié, P.; Balbotín, A.; Porras, M. e Mateo, A. (Dirs.), **Envejecimiento Activo. Libro Blanco,** Ministerio de Sanidad, Política Social e Igualdad., 2011

Cid, X.M. e Pérez, M.E., **Gerontología educativa e intergeneracionalidad. Perspectivas Sociales/ Social Perspectives, 18(1), 95-125, 2016**

Gutiérrez, M. y Herráiz, G., **Escuela de abuelos. Proyecto intergeneracional,** 9788484569039, Titant Lo Blanch, 2007

Muíño, M., Peña, S., e Iglesias, A., **Síndrome de Down y envejecimiento: una nueva situación que afrontar. Revista Española de Discapacidad, 7(II), 157-164., 2019**

Muñoz, J., **Personas mayores y malos tratos**, Pirámide, 2004

Ojea, A.M., Pérez, M.E. e Cid, X.M., **Follas de vida: O comezo dunha andaina no medio rural de envellecemento activo e educación interxeracional**. En X.M. Cid (Ed.). **Investigacións para explicar e avanzar en educación (pp. 51-68)**, Andavira editora, 2018

Pérez, M.E., e Fernández, L., **Educación social e persoas maiores: a musicoterapia como apoio socioeducativo nos centros de día**. En X.M. Cid (Coord.). **Estudos e Investigacións na Facultade de Educación de Ourense 100 anos despois d**, Andavira editora, 2016

Rodríguez, P., **La atención integral centrada en la persona Principios y criterios que fundamentan un modelo de intervención en discapacidad, envejecimiento y dependencia**, IMSERSO. Informes Portal Mayores, 2010

Vidal, C., **Actividades en grupo de mayores para entrenar la memoria: 60 propuestas de intervención**, EDITORIAL CCS, 2017

Villar, F., Celdrán, M., Serrat, R., e Cannella, V., **Abordando la diversidad en el envejecimiento activo: una propuesta de clasificación**. *Aula Abierta*, 47(1), 55-62, 2018

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Educación permanente/O05G130V01203

Educación: Pedagogía social/O05G130V01205

Educación de persoas adultas/O05G130V01401

Educación para o lecer e o tempo libre/O05G130V01402

Xerontoloxía e educación social/O05G130V01908

Programas de animación sociocultural/O05G130V01503

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sexualidade e saúde**

Materia	Sexualidade e saúde			
Código	O05G130V01912			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Lameiras Fernández, María			
Profesorado	Lameiras Fernández, María			
Correo-e	lameiras@uvigo.es			
Web	http://https://www.facebook.com/PT1ourense?ref=tn_tnmn			
Descrición xeral	Partimos da premisa de que o desenvolvemento integral da persona pasa por recoñecer a importancia e o valor da educación afectivo-sexual, que debe ser contemplada como un dereito do individuo de recibir unha educación integral, e dentro dun eixe coeducativo no que se prime o traballo de valores igualitarios de corresponsabilidade e respecto. Xa que a sexualidade, como dimensión fundamental dá persoa, discorre inseparable dá nosa realidade e identidade persoal, e o mesmo tempo dende a súa dimensión interpersoal-relacional permítenos aproximarnos conxuntamente a afectividade e a súa manifestación.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, lexislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
C5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
C7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas
C8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
C10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
C11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
C15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
C19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
D2	Planificación e organización
D3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
D9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
D10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
D14	Adaptación a situacións novas
D18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida
D20	Orientación á calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia		Resultados de Formación e Aprendizaxe
Promover a comprensión dos importantes vínculos que poden establecerse entre a sexualidade e o afecto, e as repercusións do que eres ten na expresión da sexualidade	A3 B3	C1 D3 C5 D9 C7 D10

Adestrar no manexo de técnicas para o deseño e a implementación de programas de educación afectivo-sexual	A5	B2 B3 B5 B6	C2 C5 C8 C10 C11 C15 C19	D2 D10 D14 D18 D20
---	----	----------------------	--	--------------------------------

Contidos

Tema	
Bloque I. O ESTUDIO CIENTÍFICO DA SEXUALIDADE HUMANA	- O ESTUDIO DA SEXUALIDADE HUMANA: FUNDAMENTACION DO SEU ESTUDIO CIENTIFICO NO SECULO XIX. - HACIA A FORMALIZACIÓN DO ESTUDIO CIENTÍFICO DA SEXUALIDADE HUMANA: A ENTRADA NO SÉCULO XX. - O ESTUDIO CIENTIFICO DA SEXUALIDADE NA SEGUNDA MITADE DO SÉCULO XX: A CONSOLIDACIÓN
Bloque II. SEXUALIDADE E IDENTIDADES	-APROXIMACIÓN TEÓRICAS: SEXUALIDADE E IDENTIDADES. -A CONSTRUCCIÓN DA IDENTIDADE SEXUADA: O MODELO BINARIO HETERONORMATIVO. -OUTRAS IDENTIDADES LEXITIMAS
Bloque III SEXUALIDADE DESDE O MARCO DA SAUDE INTEGRAL: PLACERES, PROBLEMAS E VIOLENCIA	- OS CRITERIOS DA SAUDE SEXUAL - SEXUALIDADE E O PRACER SEXUAL - SEXUALIDADE E OS RISCOS: EMBARAZOS NON DESEXADOS E AS ITS E VIH/SIDA - VIOLENCIA DE XÉNERO: AS MÚLTIPLES VIOLENCIAS SEXUAIS: OFFLINE E ONLINE

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Lección maxistral	19	0	19
Traballo tutelado	15	45	60
Traballo tutelado	5	20	25
Presentación	3	2	5
Exame de preguntas obxectivas	1	36	37

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O/a estudante desenvolverá de xeito GRUPAL a implementación e avaliará dunha parte do programa "Ni On ni Off" (Rodriguez et al., 2021) de prevención do (ciber)acoso sexual a un grupo de estudantes de secundaria.
Traballo tutelado	O/a estudante desenvolverá de xeito INDIVIDUAL un material audiovisual de duración 3-5 minutos seguindo as indicacións da profesora, que será exposto no GM a partir da análise previa dalgún documento escrito ou audiovisual.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo ou actividade.

Atención personalizada

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Traballo tutelado	Traballo grupal: implementación e avaliación do programa "ni On ni Off" (Rodríguez et al., 2021) a un grup de estudantes de secundaria.	40	A5	B2 B5 B6	C2 C8 C10 C11 C15 C19	D2 D9 D10 D14 D18
Traballo tutelado	Traballo individual e participación nas actividades levadas a cabo na aula.	10				
Presentación	Exposición da implementación do programa implementado e avaliado.	20			C7	D2 D3 D20
Exame de preguntas obxectivas	examen de 30 preguntas de tres opcións de resposta	30	A3 A5		C1 C5 C7	

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN CONTINUA

Alumnado que se acolla a modalidade de avaliación continua debe ter unha asistencia do 80% tanto en Gran Grupo como en Grupos Medianos. A avaliación continua segue os criterios da guía docente (ver na Web da Facultade o calendario de exámenes).

Para aprobar a materia é obrigatorio ter aprobadas tanto a parte teórica (examen) como a parte práctica (traballos).

AVALIACIÓN GLOBAL

O alumnado que non cumpra o criterio da asistencia (80%) ten que ir a avaliación global seguindo os seguintes criterios:

Para superar a parte teórica da materia ten que realizar dúas probas obrigatoriamente no mesmo día:

1. Exame proba obxectiva tipo test: Ata 4 puntos, debendo o/a alumno/a conseguir un mínimo de 2 puntos para superar esta proba (a nota total supón o 40% da cualificación da materia). Cada dúas preguntas fallidas no exame, restará unha correcta. Contidos de exame: temas todos os bloques da materia.
2. Exame oral: Ata 2 puntos, debendo o/a alumno/a conseguir un mínimo de 1 punto para superar esta proba (a nota total supón 20% da cualificación da materia). Contidos de exame oral: temas todos os bloques da materia.

Para superar a parte práctica da materia:

1. Traballo: ata 4 puntos pola realización dun traballo audiovisual de duración no superior a 15 minutos referido a unha temática relacionada co temario teórico-práctico da materia centrado no análise de 4 artigos de revistas científicas publicados entre 2022-2023-2024, ou de informes, ou material audiovisual sendo a nota mínima para aprobar a actividade 2 puntos (a nota total supón o 40% da cualificación do alumno/a).

Os traballos deberan entregarse o día do exame na plataforma Moovi da materia.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

As datas oficiais dos exames e de revisións poden consultarse na web da Facultade de Educación e Traballo Social. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Lameiras, M., Carrera, M. V. y Rodríguez-Castro, Y., **PRIMERA PARTE: Sexualidad y Salud. El estudio de la sexualidad humana desde la perspectiva de género.**, Servicio Publicacións da Universidade de Vigo., 2013

Rodríguez-Castro, Y., Lameiras, M. Carrera, M. V. y Alonso, P., **Sexualidade e Saúde. Proposta didáctica**, Servicio Publicacións da Universidade de Vigo., 2014

Lameiras, M., Rodríguez-Castro, Y. Ojea, M. y Dopereiro, M., **Programa AGARIMOS: Programa coeducativo de desarrollo psicoafectivo y sexual.**, Pirámide, 2004, 2010 (2ª ed.)

Lameiras, M. y Carrera, M.V., **Educación sexual. De la teoría a la práctica**, Pirámide, 2010

Rodríguez Castro, Y., Alonso, P., Martínez, R. y Adá, A., **Ni on ni off: programa coeducativo de prevención de (ciber)acoso sexual**, Aranzadi, 2021

Ekman, K. E., **Sobre la existencia del sexo. Reflexiones sobre la nueva perspectiva de género.**, Catarata, 2021

Errasti, J. y Pérez Alvarez, M., **Nadie nace en un cuerpo equivocado: Éxito y miseria de la identidad de género**, Deusto, 2022

Misse, Miquel, **A la conquista del cuerpo equivocado**, EGALES S.L, 2020

Lameiras, M.; Rodríguez, Y. y Adá, A., **El cuerpo del delito: la cosificación sexual de las mujeres**, Tirant Humanidades, 2022

Lameiras, M., Rodríguez, Y. y Martínez, R., **La educación sexual en España: de las leyes a las aulas**, 2023

Bibliografía Complementaria

Rodríguez-Castro, Y., Lameiras-Fernández, y Carrera-Fernández, M. V., **Amor y Sexismo: una peligrosa relación en los y las adolescentes gallegos/as.**, doi: 10.17979/reipe.2015.0.02.234, 2015

Rodríguez-Castro, Y., Alonso, P., Lameiras, M. y Faílde, J.M., **Del sexting al cibercontrol en las relaciones de pareja de adolescentes españoles: análisis de sus argumentos.**, <http://dx.doi.org/10.14349/rlp.2018.v50.n3.4>, 2018

Lameiras, M., Carrera, M. V. y Rodríguez Castro, Y., **La educación sexual: un derecho en la [lista de espera] del sistema educativo en España.**, 2019

Rodríguez Castro, Y., Lameiras, M., Carrera, M. V. y Vallejo, P., **La fiabilidad y validez de la escala de mitos hacia el amor: las creencias de los y las adolescentes.**, 2013

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Intervención en saúde e educación social/O05G130V01902

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Xénero e educación social/O05G130V01305

Habilidades sociais en educación social/O05G130V01404

Mediación en conflitos e situacións de violencia/O05G130V01502

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo de Fin de Grao**

Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	005G130V01991			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	González Fernández, Antonio			
Profesorado	Isorna Folgar, Manuel			
Correo-e	aglez@uvigo.es			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php/traballo-fin-de-grao			
Descrición xeral	Os estudos de grao actuais inclúen unha materia baixo a denominación de Traballo de Fin de Grao. Este traballo ten como obxectivo evidenciar as competencias adquiridas ao longo de todo o proceso formativo.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
C7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas
C9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
C12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
C19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
D1	Capacidade de análise e síntese
D8	Capacidade crítica e autocrítica
D9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
D16	Liderado
D19	Compromiso coa identidade, desenvolvemento e ética profesional
D20	Orientación á calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	A2 A3	B4	C2 C12	D8 D19 D20
Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas	A3	B2 B3 B5 B6	C7 C12 C19	D1
Ser capaces de presentar ante unha audiencia proxectos de investigación.	A4 A5	B2 B6	C9	D9 D16

Contidos

Tema

Emprego de ferramentas básicas de investigación para analizar un tema proposto baixo a supervisión dun ou dunha director/a.

Elaboración do

informe e defensa pública do mesmo.

Clase presencial en grupos medianos, para analizar os distintos tipos de proxectos que se poden realizar, e como abordalos.

Así como explicar os cambios normativos que realice a universidade e a propia Facultade, podendo alterar os contidos recollidos nesta guía, por estar condicionados a normativa de orde superior.

Contidos relacionados con materias do Grao aplicados á Educación Social.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Traballo tutelado	25	250	275
Presentación	1	20	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades dirixidas a presentación do TFG, proporcionando as orientacións sobre a planificación, deseño e realización do traballo.
Traballo tutelado	O estudante elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción do TFG, sempre baixo as directrices do seu titor/a de TFG.
Presentación	Exposición e defensa por parte do alumno/a do TFG realizado ante un Tribunal.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Orientación, seguimento e supervisión do TFG, de forma presencial ou a través da materia de Moovi, correo electrónico ou por teléfono.
Presentación	Orientación, seguimento e supervisión da presentación e exposición do TFG, de forma presencial ou a través de Moovi ou por correo electrónico.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	INFORME DO DIRECTOR/A DO TFG: A efectos de avaliación, o/a titor/a académico/a emitirá un informe no que valorará (de 0 a 10 puntos) a labor realizada pola alumna/o durante o período de elaboración do TFG.	30	A3	B4 B5 B6	C2 C7 C9 C12 C19	D19 D20
Presentación	XUIZO DO TRIBUNAL AVALIADOR: Avaliación do traballo, da presentación escrita e defensa oral do TFG ante un Tribunal	70	A2 A4 A5	B2 B3	C9	D1 D8 D9 D16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Estes criterios de avaliación pderán ser modificados, aplicando normativa de rango superior elaborada polo Claustro ou o Consello de Goberno da Universidade. Consultar periódicamente información relacionada co Traballo de Fin de Grao (TFG) na páxina web da Facultade, e especificamente no Grao de Educación Social, onde se irá actualizando progresivamente información específica sobre normativa, prazos, requisitos exixidos. Para máis información consultar a páxina web da Facultade de Educación e Traballo Social.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade no espazo 'datas exames'.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

A. P. A., **Manual de publicaciones de la American Psychological Association**, (3ª ed. traducida de 6th en inglés), Manual Moderno, 2010

Blaxter, L.; Hughes, C. & Tight, M., **Cómo se investiga.**, Graó, 2008

Ferrer, V. , Carmona, M. & Soria, V. (Eds.), **El trabajo de fin de grado: guía para estudiantes, docentes y colaboradores.**, McGrawHill., 2012

González García, J. M.; León Mejía, A. & Peñalba Sotorrío, M., **Cómo escribir un Trabajo de Fin de Grado**, Síntesis, 2014

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

A Bibliografía será a recomendada polo/a titor/a, en función do tema do seu traballo. Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).